

- BALUĐANSKIJ, A.: Istorija cerkovnaja novogo zaveta. Wien 1851–1852.
- BILEŇKIJ (Stripskij, H., N.): Starša ruska pismennost' na Uhorsčyni. Unhvar 1907.
- BIRČAK, V.: Literaturne stremlinija Podkarpatskoj Rusi. Užhorod 1937.
- BRTÁŇ, R.: Barokový slavizmus. Liptovský Mikuláš 1939.
- BRTÁŇ, R.: Historické spevy a piesne. Bratislava 1978.
- BRTÁŇ, R.: Slovensko-slovanské literárne vzťahy a kontakty. Bratislava 1979.
- ČERNÝ, V.: Esej o básnickem baroku. Praha 1937.
- FRANKO, I.: Karpatoruske pismenstvo XVII–XVIII. v.v. Lvov 1900.
- GUREVIČ, A. J.: Kategorie středověké kultury. Praha 1978.
- HAMADA, M.: Od baroka ku klasicizmu. Bratislava 1967.
- HARAKSIM, L.: K sociálnym a kultúrnym dejinám Ukrajincov na Slovensku do r. 1867. Bratislava 1961.
- HORÁK, J.: Z dějin literatur slovanských. Praha 1948.
- JAVORSKIJ, J.: Materialy dl'a istorii starinnoj pesennoj literatury v Podkarpatskoj Rusi. Praha 1934.
- KANOVSKÝ, M.: Štruktúra hagiografických legend. In: Český časopis historický, č. 4., 1994, s. 619–643.
- KONEČNÝ, A. – LEXMAN, J.: Poznámky k liturgickej stránke Bajanových piesní v Jednotnom katolíckom spevníku. In: P. Paulín Bajan OFM (1721–1792) a slovenská hudba, literatúra, jazyk v 18. storočí. Bratislava 1992, s. 170–174.
- KRATOCHVÍL, A.: Oheň baroka. Brno 1990.
- MINÁRIK, J.: Jacob Jacobeus. Výber z diela. Bratislava 1963.
- MINÁRIK, M.: Mariánské dogmata. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 1991.
- MIROVIČ, N.: Bibliografičeskoje i istoriko-literaturnoje issledovanije o Bogoglasnike. ViŇňa 1876
- MIŠIANIK, J. – Minárik, J.: Dejiny staršej slovenskej literatúry. Bratislava 1958. Nastol'naja kniga svjaščennoslužitel'a. tom 1.–5. Moskva 1977–1986. Osnovnyje problemy eposa vostočnych Slavjan. Moskva 1958.
- PERETC, V. N.: Issledovanija i materialy po istorii starinnoj ukrainskoj literatury XVI–XVIII. v.v. Moskva – Leningrad 1962.
- PETRUŠEVYČ, A., S.: Istoričeskaja pesnja. Piš' o obraze Klokočevskom. In: Literaturnij Sbornik Halickoj Matici 1886, s. 190–198.
- ŠALDA, F. X.: Studie historické a kritické. Praha 1937.
- TOLSTOJ, N. I.: Drevňaja slavjanskaja pismennost' i stanovlenije etničeskogo samosoznaniija u Slavjan. In: Razvitije etničeskogo samosoznaniija slavjanskich narodov v epochu rannego srednevekovja. Moskva 1992, s. 236–249
- VLAŠIN, Š.: Slovník literární teorie. Ústav pro českou a světovou literaturu v Praze a Brně 1984.
- VOZŇAK, M.: Istorija ukrajinskoj literatury. Lvov 1920–1921.
- VOZŇAK, M.: Stare ukrajinske pismenstvo. Lvov 1922.
- VOZŇAK, M.: Materialy do istoriji ukrajinskoj piesni i virši., tom I., II., III. Lvov 1913, 1914, 1925.
- WOLLMAN, F.: Někteře projevy sounáležitosti a součinnosti humanisticko-barokního rázu. In: Slavia. Praha 1957, s. 79–104.
- WOLLMAN, F.: Hlavní úkoly historicko-srovnávacího zkoumání slovanských literatur. In: Slavia. Praha 1958, s. 209–215.

ŽEŇUCH, P.: Rusínska pieseň karpatskej oblasti v rukopisných zborníkoch. In: Rusíni: Otázky dejín a kultúry. Zborník referátov z vedeckej konferencie. Prešov 1994, s. 95–102.

ŽEŇUCH, P.: Historická pieseň o Klokočove. In: Proglas. roč. V., č. 2, 1994.

K niektorým činiteľom textovej koherencie ako poetologickej kategórie v próze Pavla Vilikovského *Kôň na poschodí, slepec vo Vrábľoch* (1989)

Gabriela Zaťková

Ústav svetovej literatúry SAV, Bratislava

Formálne, jazykovo a sémanticky bohatý, tvorivý text novely v sebe skrýva aj množstvo umelecky zaujímavovo realizovaných poetologických kategórií, ktoré sú charakteristické pre súčasné (postmoderné) písanie prozaických textov. Jednou z nich je i kategória textovej koherencie – spojitosti, súdržnosti.

Otázka definovania koherencie vety, výpovede, diskurzu, textu patrí k najnovším problémom súčasnej jazykovedy – venuje sa jej napr. „lingvistika textu“ alebo „gramatika textu“, ale vzhľadom na rozširujúcu sa koncepciu všeobjímajúcej pantextuality nemôže ju obísť ani súčasná poetológia a literárna veda. Pomaly sa udomácňuje v ich pojmovom aparáte.

Klasická lingvistika chápe a definuje text úzko – ako mnohovetnú štruktúru, v ktorej mechanizmy koherencie majú syntaktický charakter, alebo ako „dlhú vetu“, ktorá je ex definitione spojitá. Ďalej si všíma hlavne homogénne a statické texty s lineárnou a formálnou koherenciou, a tým vylučuje zo svojej pozornosti texty s metajazykovými a metatextovými výpovedami. Koherenciu textu analyzuje iba pomocou jazykových prostriedkov. Funkciu konektorov plnia gramatické a lexikálne kategórie, synonymá, deiktické výrazy atď.

„Gramatika textu“ sa na text nepozera ako na kolekciu ľubovoľne usporiadaných viet, ale vidí ho ako rozvíjajúci sa prúd jednotiek, nezávislých a hierarchicky usporiadaných podsystémov daného textu, ktoré sa však vzájomne prenikajú, rozrastajú do formálne a sémanticky zviazaných celkov. „Gramatika textu“ sa snaží opísať pravidlá koherencie textu, ako aj prostriedky a mechanizmy vzniku textu ako diskurzu. Týmto je „gramatika textu“ blízka literárnej vede a poetológii môže čerpať z jej téz o texte a jeho koherencii.

Kým si teda lingvistika texty s poetickou funkciou nevšíma a považuje ich za syntakticko-sémantické anomálie, literárna veda a poetológia pracujú práve s takýmito špecifickými textami. Literárny text nie je homogénny, do jeho